Vaje pri predmetu

ODKRIVANJE ZAKONITOSTI V PODATKIH

Marec 2007

Petra Kralj
Petra.Kralj@ijs.si

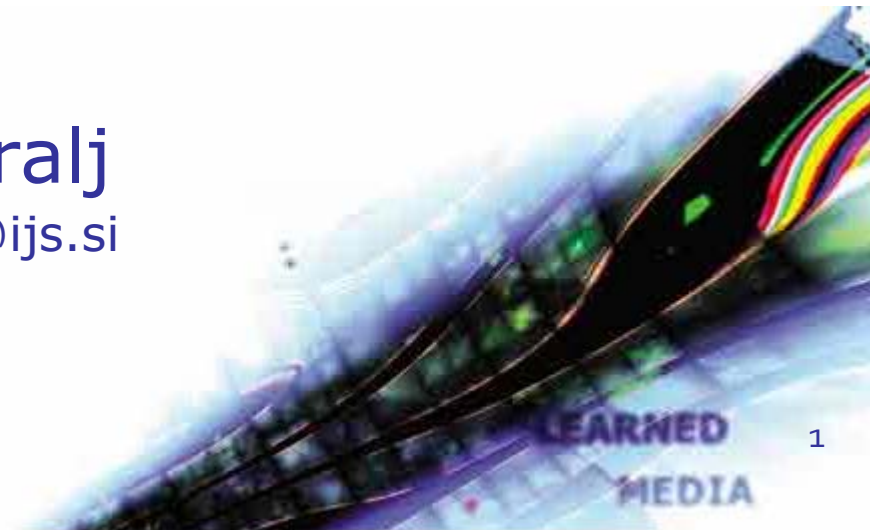

DEPARTMENT OF KNOWLEDGE TECHNOLOGIES
Jožef Stefan Institute

Načrt vaj

- 16.3.2007: Napovedna indukcija
  - Odločitvena drevesa
  - Naivni Bayesov klasifikator
  - Evalvacija (kontingenčna tabela, klasifikacijska točnost)
  - Napovedna indukcija v Weki
- 23.3.2007: Opisna indukcija in ostalo
  - Asociacijska pravila
  - Opisna indukcija v Weki
  - Povzetek snovi in priprava na izpit
  - Dogovori o seminarskih nalogah

Gradnja odločitvenih dreves (ID3)

Imamo:

Tabelarične podatke z nominalno ciljno spremenljivko

Določimo učno in testno množico

Gradimo drevo na učni množici S:

1. Izračunamo entropijo množice E(S)
2. **Če** E(S) = 0
3. Trenutno vozlišče je list, ki klasificira v večinski razred
4. **Če** E(S) > 0
5. Izračunaj informacijski pridobitek vsakega atributa Gain(S, A)
6. Atribut z največjim informacijskim pridobitkom A damo v koren drevesa
7. Množico S razdelimo na podmnožice S_i glede na vrednosti atributa A
8. Na vsaki množici Si ponovimo korake 1-7

Testiramo drevo na testni množici

Tabelarični podatki

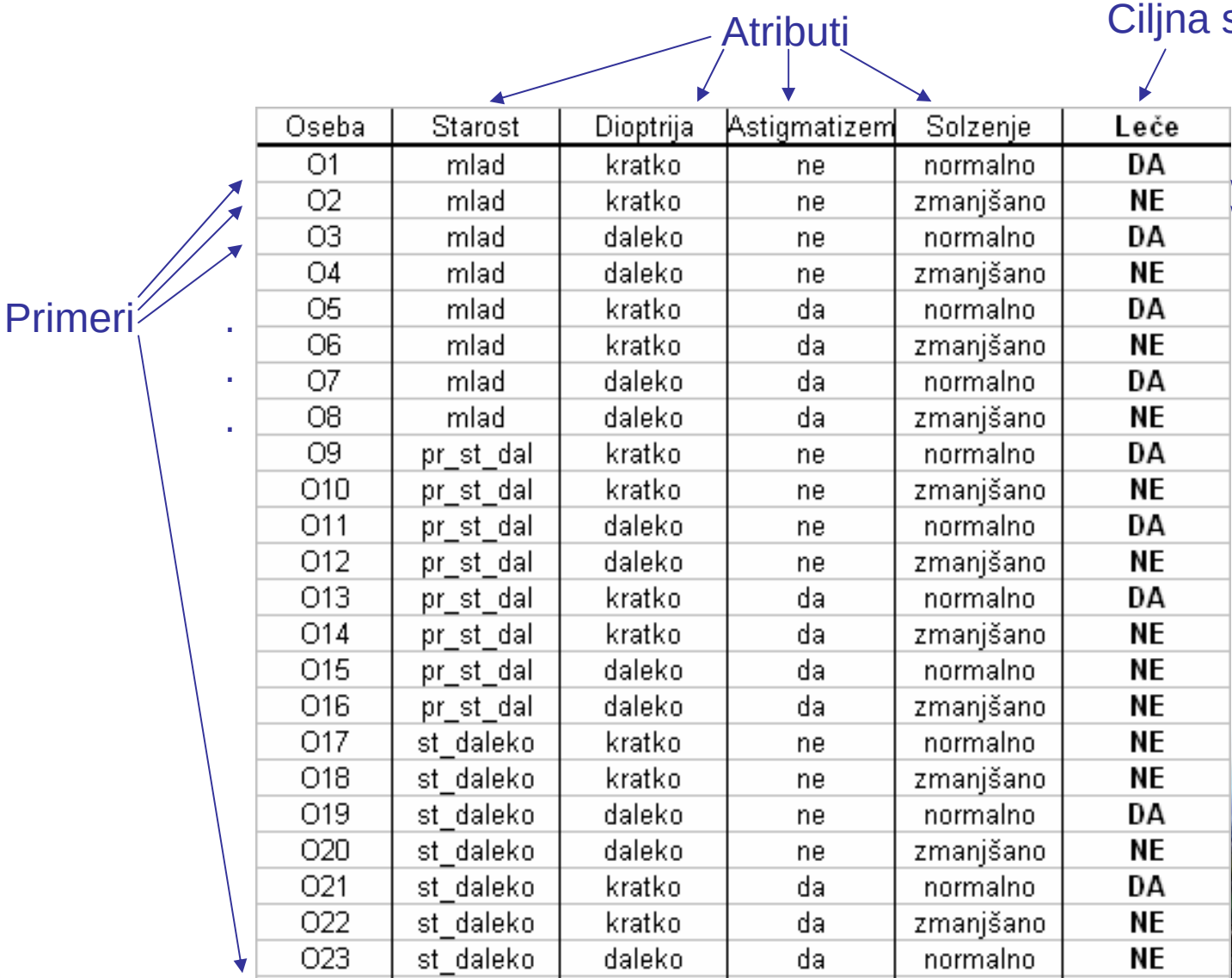

Oseba	Starost	Dioptrija	Astigmatizem	Solzenje	Leče
O1	mlad	kratko	ne	normalno	DA
O2	mlad	kratko	ne	zmanjšano	NE
O3	mlad	daleko	ne	normalno	DA
O4	mlad	daleko	ne	zmanjšano	NE
O5	mlad	kratko	da	normalno	DA
O6	mlad	kratko	da	zmanjšano	NE
O7	mlad	daleko	da	normalno	DA
O8	mlad	daleko	da	zmanjšano	NE
O9	pr_st_dal	kratko	ne	normalno	DA
O10	pr_st_dal	kratko	ne	zmanjšano	NE
O11	pr_st_dal	daleko	ne	normalno	DA
O12	pr_st_dal	daleko	ne	zmanjšano	NE
O13	pr_st_dal	kratko	da	normalno	DA
O14	pr_st_dal	kratko	da	zmanjšano	NE
O15	pr_st_dal	daleko	da	normalno	NE
O16	pr_st_dal	daleko	da	zmanjšano	NE
O17	st_daleko	kratko	ne	normalno	NE
O18	st_daleko	kratko	ne	zmanjšano	NE
O19	st_daleko	daleko	ne	normalno	DA
O20	st_daleko	daleko	ne	zmanjšano	NE
O21	st_daleko	kratko	da	normalno	DA
O22	st_daleko	kratko	da	zmanjšano	NE
O23	st_daleko	daleko	da	normalno	NE
O24	st_daleko	daleko	da	zmanjšano	NE

Določimo učno in testno množico

Oseba	Starost	Dioptrija	Astigmatizem	Solzenje	Leče
O1	mlad	kratko	ne	normalno	DA
O2	mlad	kratko	ne	zmanjšano	NE
O3	mlad	daleko	ne	normalno	DA
O4	mlad	daleko	ne	zmanjšano	NE
O5	mlad	kratko	da	normalno	DA
O6	mlad	kratko	da	zmanjšano	NE
O7	mlad	daleko	da	normalno	DA
O8	mlad	daleko	da	zmanjšano	NE
O9	pr_st_dal	kratko	ne	normalno	DA
O10	pr_st_dal	kratko	ne	zmanjšano	NE
O11	pr_st_dal	daleko	ne	normalno	DA
O12	pr_st_dal	daleko	ne	zmanjšano	NE
O13	pr_st_dal	kratko	da	normalno	DA
O14	pr_st_dal	kratko	da	zmanjšano	NE
O15	pr_st_dal	daleko	da	normalno	NE
O16	pr_st_dal	daleko	da	zmanjšano	NE
O17	st_daleko	kratko	ne	normalno	NE
O18	st_daleko	kratko	ne	zmanjšano	NE
O19	st_daleko	daleko	ne	normalno	DA
O20	st_daleko	daleko	ne	zmanjšano	NE
O21	st_daleko	kratko	da	normalno	DA
O22	st_daleko	kratko	da	zmanjšano	NE
O23	st_daleko	daleko	da	normalno	NE
O24	st_daleko	daleko	da	zmanjšano	NE

30% primerov damo v testno množico

Testna množica

Oseba	Starost	Dioptrija	Astigmatizem	Solzenje	Leče
O3	mlad	daleko	ne	normalno	DA
O9	pr_st_dal	kratko	ne	normalno	DA
O12	pr_st_dal	daleko	ne	zmanjšano	NE
O13	pr_st_dal	kratko	da	normalno	DA
O15	pr_st_dal	daleko	da	normalno	NE
O16	pr_st_dal	daleko	da	zmanjšano	NE
O23	st_daleko	daleko	da	normalno	NE

Te podatke damo k strani in jih med postopkom učenja ne gledamo !

Učna množica

Oseba	Starost	Dioptrija	Astigmatizem	Solzenje	Leče
O1	mlad	kratko	ne	normalno	DA
O2	mlad	kratko	ne	zmanjšano	NE
O4	mlad	daleko	ne	zmanjšano	NE
O5	mlad	kratko	da	normalno	DA
O6	mlad	kratko	da	zmanjšano	NE
O7	mlad	daleko	da	normalno	DA
O8	mlad	daleko	da	zmanjšano	NE
O10	pr_st_dal	kratko	ne	zmanjšano	NE
O11	pr_st_dal	daleko	ne	normalno	DA
O14	pr_st_dal	kratko	da	zmanjšano	NE
O17	st_daleko	kratko	ne	normalno	NE
O18	st_daleko	kratko	ne	zmanjšano	NE
O19	st_daleko	daleko	ne	normalno	DA
O20	st_daleko	daleko	ne	zmanjšano	NE
O21	st_daleko	kratko	da	normalno	DA
O22	st_daleko	kratko	da	zmanjšano	NE
O24	st_daleko	daleko	da	zmanjšano	NE

Entropija in informacijski pridobitek

verjetnost razreda 1	verjetnost razreda 2	**entropija $E(p_1, p_2)$ =**
p_1	$p_2 = 1-p_1$	$-p_1*\log_2(p_1) - p_2*\log_2(p_2)$
0	1	0.00
0.05	0.95	0.29
0.10	0.90	0.47
0.15	0.85	0.61
0.20	0.80	0.72
0.25	0.75	0.81
0.30	0.70	0.88
0.35	0.65	0.93
0.40	0.60	0.97
0.45	0.55	0.99
0.50	0.50	1.00
0.55	0.45	0.99
0.60	0.40	0.97
0.65	0.35	0.93
0.70	0.30	0.88
0.75	0.25	0.81
0.80	0.20	0.72
0.85	0.15	0.61
0.90	0.10	0.47
0.95	0.05	0.29
1	0	0.00

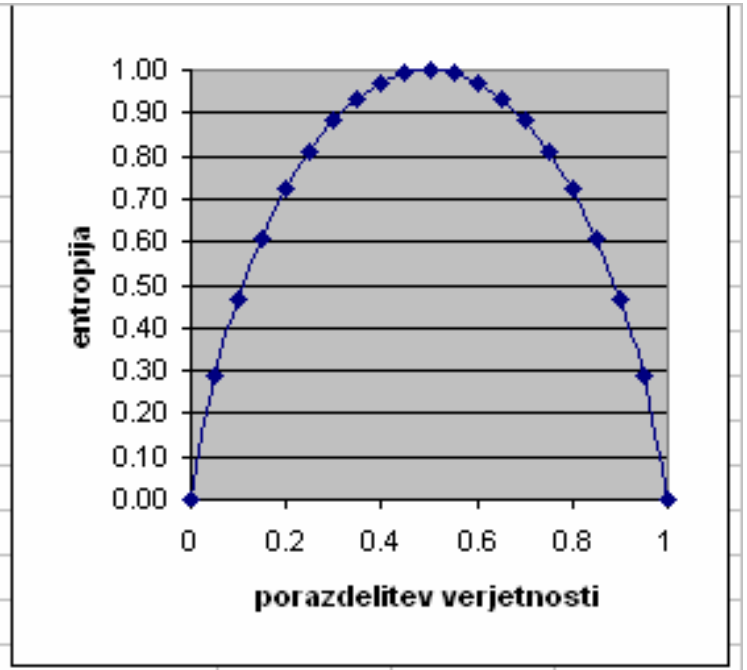

število primerov v podmnožici
verjetnost "veje"
atribut

$$Gain(S, A) = E(S) - \sum_{v \in Values(A)} \frac{|S_v|}{|S|} E(S_v)$$

množica
število primerov v množici

Odločitveno drevo

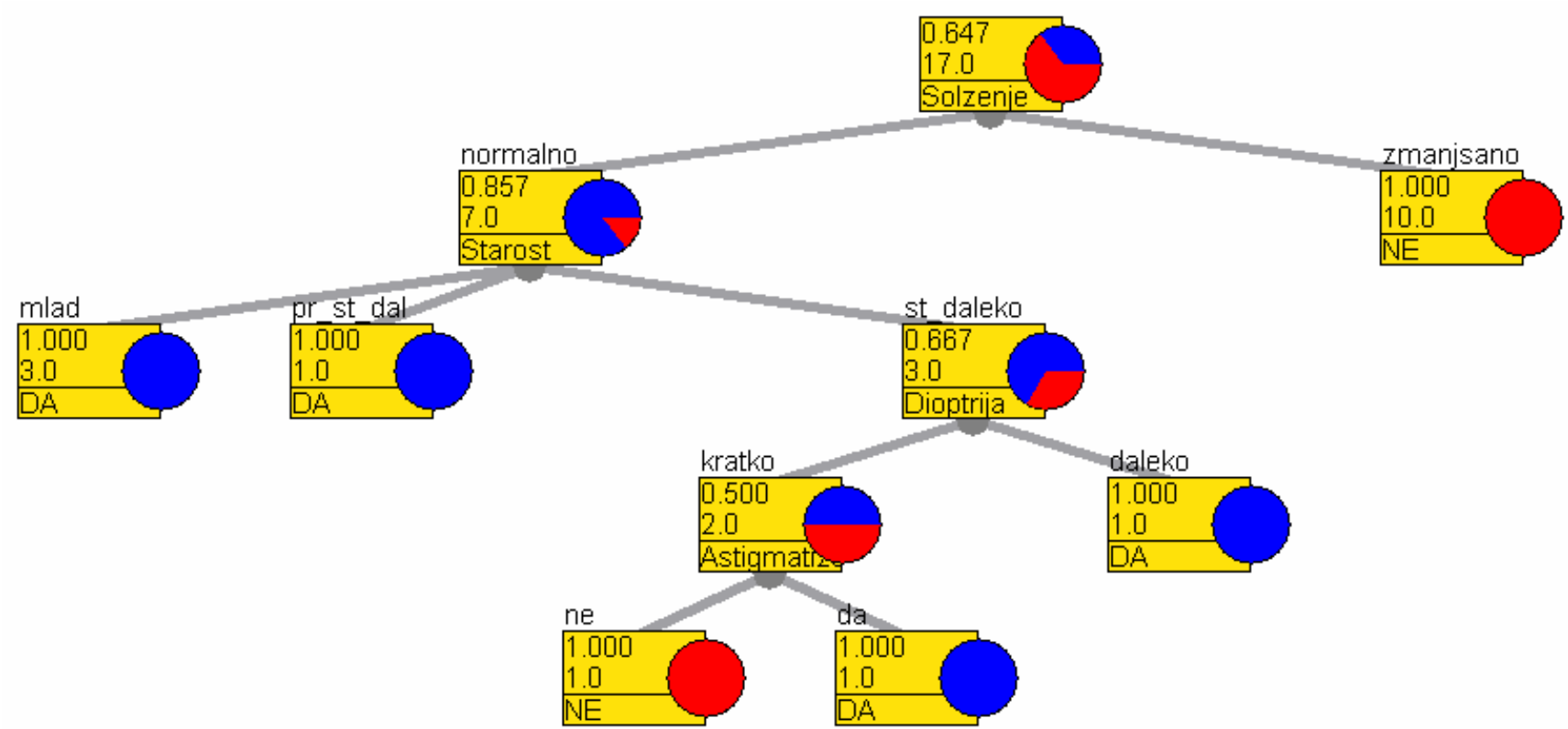

Kontingenčna tabela

actual \ predicted	Predicted positive	Predicted negative
Actual positive	TP	FN
Actual negative	FP	TN

- Kontingenčna tabela primerja napovedane in resnične vrednosti
- Iz kontingenčne tabele lahko izračunamo klasifikacijsko točnost
- Klasifikacijska točnost
  = pravilno napovedani primeri / vsi primeri
  = (TP+TN) / (TP+TN+FP+FN)

Testiranje klasifikatorja

Oseba	Starost	Dioptrija	Astigmatizem	Solzenje	Leče
O3	mlad	daleko	ne	normalno	DA
O9	pr_st_dal	kratko	ne	normalno	DA
O12	pr_st_dal	daleko	ne	zmanjšano	NE
O13	pr_st_dal	kratko	da	normalno	DA
O15	pr_st_dal	daleko	da	normalno	NE
O16	pr_st_dal	daleko	da	zmanjšano	NE
O23	st_daleko	daleko	da	normalno	NE

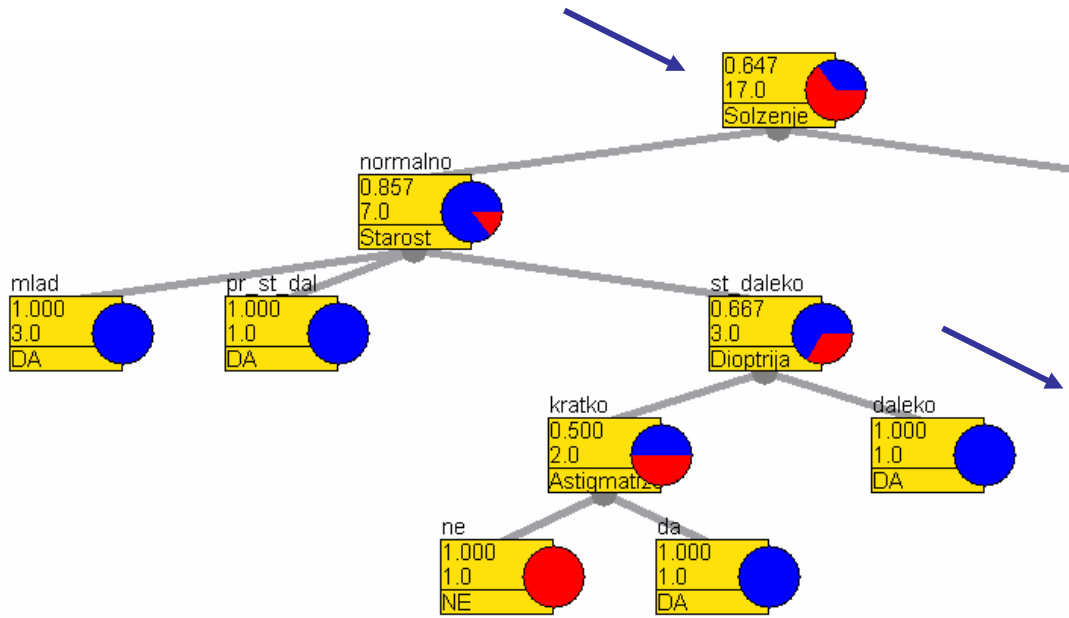

Ca = (3+2)/ (3+2+2+0) = 0,71%

	Predicted positive	Predicted negative
Actual positive	TP=3	FN
Actual negative	FP=2	TN=2

Naivni Bayesov klasifikator

Predpostavlja neodvisnost atributov pri danem razredu

$$P(c \mid a_1, a_2, \ldots . a_n) = P(c) \prod_i \frac{P(c \mid a_i)}{P(c)}$$

Ali bo pajek ujel ti dve mravlji?

- Barva = bela, Čas = noč
- Barva = črna, Velikost = velika, Čas = dan

Barva	Velikost	Čas	Ujel?
črna	velika	dan	DA
bela	mala	noč	DA
črna	mala	dan	DA
rdeča	velika	noč	NE
črna	velika	noč	NE
bela	velika	noč	NE

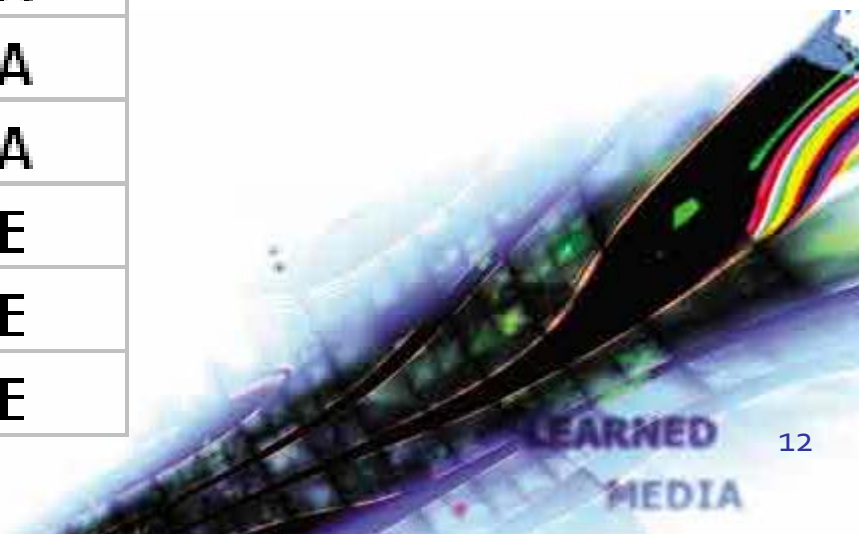

V razmislek

- Katere načine za testiranje klasifikatorja poznaš?
- Kako bi računal entropijo za trorazredno ciljno spremenljivko Leče = {trde=4, mehke=5, ne=13}
- Kako bi izračunal informacijski pridobitek zveznega atributa?
- V opisu algoritma ID3 smo kot ustavitveni kriterij uporabili entropija E(S)=0. Kateri kriteriji bi bili še smiselni?
- Kakšna bi bila klasifikacijska točnost drevesa, če bi ga porezali vozlišču *Dioptrija*?
- Kolikšna bi bila cene napačne klasifikacije, če je cena napake FP=5, FN=2
- Primerjajte odločitvena drevesa in naivnega Bayesovega klasifikatorja glede obravnavanja manjkajočih vrednosti.